

SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

publjana, ponedeljek 10. julija 1950

LETO XI, ŠT. 162 / POSAMEZNA STEVILKA 2 DIN

OB PRIHODU INOZEMSKIH BRIGAD NA MLADINSKA GRADBIŠČA

Te dni so prispele na mladinska gradbišča prve letošnje inozemske brigade. Stevilo brigad je v primeri z lanskim letom precej večje, kar dokazuje, da se napredna mladina za našo stvarnost, v vrstah 3000 prijavljenih mladincev je veliko delavcev, nameščenecv in študentov, ki želijo zvedeti resnico o naši socialistični graditvi in državi ureditvi.

Prejšnji teden je potovala skozi Ljubljano prva francoska brigada. Pogovor na ljubljanskem kolodvoru z brigadirji te brigade, ki nosi ime znamenitega francoskega borca za socializem J. Jauresa je pokazal, kako je francoska mladina pripravljena pomagati pri graditvi socializma v naši državi in koliko borbenega duha nosijo ti brigadisti v sebi, ko se gre za stvar resnice. Na postaji so bili srečni in zadovoljni. V pogovoru o borbi, ki jo vodi v Franciji proti informbirojem, je napredni mladinec Lequen dejal: »Mi ljubimo resnico in za njo se bomo vedno borili!« Pripovedila je brigadirka Odeta, ki nam je pokazala številko lista »La brigadec«: »Srečno pot prvi bratje, je čez vsa stran napisano, začen pa natisnjena slika brigadirja s krompom in lopato. Pod tem pa: »Mi želimo, da zveemo resnico o Jugoslaviji.«

Inozemske brigade bodo delale na gradbišču vseučilišnega naselja v Zagrebu, le manjše število jih bo sodelovalo pri graditvi Novega Beograda. V prihodnjih dneh bodo prišle nadaljnje brigade: iz Francije, Danske, Trsta, Holandske, Koroške in Amerike. Zarah...

Naša armada za ljudsko posojilo

Vojski, podoficirji in oficirji naše armade obljubljajo, da bodo podpisali še več ljudskega posojila kakor pred dvema letoma. Takrat so samo v dvestih dneh vpisali nad pol milijarde dinarjev. Pri prvem ljudskem posojilu so vse enote armade tekmovale v čast V. kongresa KPJ in med tekmovalnimi obveznostmi je bilo na važnem mestu vpisovanje ljudskega posojila. Ze v prvih dneh so mnoge enote svoje obveznosti izpolnile in tudi presle. Tik pred vpisovanjem prvega našega ljudskega posojila je bila objavljena protirevolucionarna resolucija Informbiroja, ki je v vseh enotah armade še bolj podžigala požrtvovalnost. Vojski, podoficirji in oficirji so velike zneske vpisali tudi pod imenom CK KPJ. Pri sedanjem ljudskem posojilu hočejo vojski kot ljudsko posojilo vpisati vse svoje prihranke, ki jih imajo z raznih delovnih akcij.

Zadel je 10.000 din in bo znova vpisal ljudsko posojilo

Stanko Vahen, še mlad prometnik na postaji Podnart-Kropa, je lani, kakor mnogi drugi, prejel dobiček na svojo obveznico prvega ljudskega posojila in sicer kar 10.000 din. Te dni smo se s Stankom pogovarjali o tem dogodku in v kuhinji njegovega stanovanja — v podnartskem postajnem poslojpu, Marsikaj nas je zanimalo, kaj bolj pa, kako je doživljal srečni dogodek in kaj misli sedaj ob razpisu drugega ljudskega posojila.

Za prometenka Stanka bi lahko rekli, da mu življenje teče enakomerno, vendar ne toliko, da ne bi imel obilo skrbi. Okoli sebe ima namreč precej številno družino. V službi je navadno ponoči. Dostikrat dela tudi podnevi a od plače mu nikoli ne ostane mnogo. Nima prihrankov ne v hranišnici ne v predahih, kar je razumljivo sprico velike družine, vendar bo kljub vsem svojim težavam za drugo ljudsko posojilo spet plačal, seveda v obrokih, najmanj en tisočak.

Prav toliko je dal tudi prvič. Ne zato, da bi morda kaj zadel. Edino verjel je, da posojila ne vplačuje za man, da ne bo imel izgube in bo ta denar tudi država prav obrnila. Ko je minilo dobro leto, so se podnartski železničarji menili o obveznicah, ki so zadele. Nekdo je omenil: »Ko bi imel številko 616, bi lahko potegnili kar deset tisočakov!« Letelo je na prometenka Stanka. Imel je to številko, pa je sprva le mislil, da bi ga tovaršari radi potegnili. Brž se je prepračil in odšel v Ljubljano, kjer so mu v Narodni banki na roko oddali dobiček 10.000 din. Tako je država Stanku že v kratkem času vrnila desetkrat toliko, kolikor je sam vplačal.

Vlasiški pionirji na poti »po stopinjah Titovih junakov«

Ob obletnici, ko so njihovi roditelji sprožili prve uporniške puške na sovaršnika 1. 1941, so se vlasiški pionirji z darili maršala Tita podali na pot »po stopinjah Titovih junakov«. Maršal Tito je podaril najboljšim pionirjem tega uporniškega okruga 30.000 dinarjev, 30 kg bonbovcv in še mnogo drugih daril. Njihovo veselje pa bo še večje, ko bodo po opravljeni poti obiskali maršala Tita, ki jim je poslal povabilo, naj pridejo v Beograd.

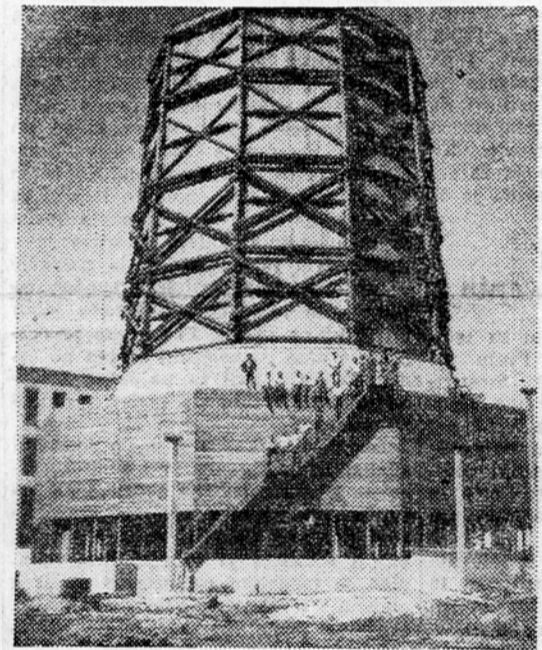
Cez nekaj dni bodo prebivalci uporniškega kraja Sekovici, kjer je počela prva puška, sprejeli udeležence pohoda in jim povedali o junaki borbi partizanov in njihovih srečanjih z maršalom Titom. Pionirje je sprejelo veliko število prebivalcev Vlasiencv in okoliških vasí. Z zborovanja so pionirji poslali pozdrav tovarišu Titu

či težkoč, ki jih delajo italijanske oblasti pri izdaji prehodnih viz, bodo brigade dopotovale k nam čez Zahodno Nemčijo. Pri tritedenskem delu na gradbišču si bodo brigade ogledale lepoto naše domovine in uspehe na področju graditve naše težke industrije. V Slovenijo bosta prišli po končanem delu dve skupini brigad. Prva si bo ogledala Ljubljano, tovarno Litostrojo, Bled, Vintgar, Bohinj, hidrocentrale v Mostah, Vrbo in Postojno, druga skupina pa se bo podala v Maribor, kjer si bo ogledala tovarno avtomobilov in hidrocentrale Mariborski otok, Ptuj, Rogaško Slatino, Ljubljano, Postojno in Sežano.

Na gradbišču velikanske tovarne aluminija v Strnišču so izvršili tri četrtine gradbenih del

Med gozdovi sredi Dravskega polja gradi nešteto pridnih rok Gradisovega in tovarniškega kolektiva orjaško podjetje Titove petletke: tovarno aluminija in glinice v Strnišču. Ze prihodnje leto se mora začeti obratovanje v tovarni. O tem razpravlja kolektiv na slehernem sestanku in ni dvoma, da bo naloge izpolnil. Letos spomlad snež se ni skopnel, ko so se znova začela obsežna gradbena dela. Kolektiv Gradisa, ki je takrat drugič prejel prehodno zastavo Zveze sindikatov Jugoslavije, je začel novo veliko tekmovalnost, da si to zastavo pridobi v trajno last. Brigade monterjev, ki prav nič ne zaostajajo, za kolektivom Gradisa, pa so se lotile novih velikih nalog.

Letos so v prvem polletju popolnoma dovršili pol kilometra dolgo dvorano za elektralizacijo, največji gradbeni objekt v naši državi. V tej velikanski dvorani bodo vsako leto iz glinice s pomočjo elektralizacije pridobili po 15.000

30 m visok hladilni stolp so zgradili 15 dni pred rokom

tom aluminija. Gradijo pa že drugo tako dvorano za katero so že lani postavili temelje. Nedavno so končali tudi groba dela na 135 m dolgi dvorani za električno stikalnico in na še večji zgradbi za usmerjevalce električnega toka. Sedaj izvršujejo tudi poslednja dela na osmih zgradbah za plinske generatorje, na separaciji za boksit, in kalorični centrali in drugih manjših tovarniških podjetjih, kakor tudi na zgradbah družbenega standarda. Ze lani so imeli v delu 47 velikih gradbenih objektov, to število pa se je letno še povečalo. Najvišji objekt pa je 142 m visok dimnik, največji v naši državi.

13 ur v borbi z razburkanim morjem

V petek se je v Sibeniku začela tradicionalna Jadranska regata, ki je letos razdeljena na osem etap. Tekmovanja se udeležuje okoli 400 jadralscev s 120 jadrnicami. Poleg 15 ekip pomorsko-brodarskih društev iz Dalmacije in Jugoslovanske vojne mornarice tekmuje tudi motorno Pomorsko-brodarsko društvo »Cvetko Broček« iz Ljubljane in še dvoje ekip društev iz notranjosti države.

Prva etapa je vodila od Sibenika do Splita. Stevilni gledalci so v petek v Sibenikem pristanišču prisostvovali odhodu jadrnic na tekmovalje. V splitsko luko so srečno prispela vsa tekmovalna moštva.

V drugi etapi Jadranske regate od Splita do Makarske, ki je dolga 29 morskih milj, je tekmovalce začela burja, kakršne ne pomnijo 20 let nazaj, posebno ne poleti. Po težki borbi z vetrorom, ki je dosegel hitrost 100 km na uro, in z valovi, ki so bili celo pri obali 3 m visoki, se je večini jadrnic končno posrečilo, da so same pristale v pristanišču Makarske ali pa so jih privleklo jadje, ki so spremljale regato.

Ob 6 zjutraj, ko je bil start regate iz Splita, je bilo morje mirno. Nobenih znamenj ni bilo, da bo prišla burja. Jadrnice so odhajale v skupinah in mirno blule po Splitskem kanalu. Prva znamenja burje so zaznali pod planino Mosor, kjer je bila regata okrog 11. ure. Izkuseni pomorščaki so videli vodnika burje: mali oblček, ki je prihajal iz Mosora in se nagle večal. Okrog 13. ure so v Makarski pristale prve jadrnice. Opazili so, da so se težavo približale v pristanišče, ker jih je s kopenskega napadela močan veter. Nato so prihajale lažje jadrnice v skupinah. Začela se je težka borba jadrnic pri vstopu v kanal Makarske, ki zaradi vetra niso mogle v pristanišče. Temnilo se je, veter pa je dihaval vedno močnejše. V pristanišču Makarske je pripelalo samo 70 jadrnic desetine njih pa se vrilo pod temno noč široko prostranstvo razburkanega morja. Okrog 13. ure so v Makarski pristale prve jadrnice. Opazili so, da so se težavo približale v pristanišče, ker jih je s kopenskega napadela močan veter. Nato so prihajale lažje jadrnice v skupinah. Začela se je težka borba jadrnic pri vstopu v kanal Makarske, ki zaradi vetra niso mogle v pristanišče. Temnilo se je, veter pa je dihaval vedno močnejše. V pristanišču Makarske je pripelalo samo 70 jadrnic desetine njih pa se vrilo pod temno noč široko prostranstvo razburkanega morja. Okrog 13. ure so v Makarski pristale prve jadrnice. Opazili so, da so se težavo približale v pristanišče, ker jih je s kopenskega napadela močan veter. Nato so prihajale lažje jadrnice v skupinah. Začela se je težka borba jadrnic pri vstopu v kanal Makarske, ki zaradi vetra niso mogle v pristanišče. Temnilo se je, veter pa je dihaval vedno močnejše. V pristanišču Makarske je pripelalo samo 70 jadrnic desetine njih pa se vrilo pod temno noč široko prostranstvo razburkanega morja.

Mladinska dvakrat jurišna brigada »Joža Lackov, ki je postavila 10 kotlov za plin

Z enakim poletom izvršujejo svoje naloge monterjske brigade, ki imajo naloge postaviti stroje, kotle in druge naprave v osmih zgradbah za plinske generatorje in v kalorični centrali. Pet monterjskih brigad je že v glavnem izvršilo ta dela. Monterjske brigade so razen tega postavile nad 20 velikih kotlov v oddelku za dekomponiranje. V vsak izmed teh kotlov ima po 1000 m³ vsebine. Monterji so nadalje izvršili poslednja dela na skeletni konstrukciji separacije ter postavili nad 2 km cevo, voda aa plin in paro. V prvi in drugi zgradbi za kalcinacijo pa so že prej montirali po eno veliko rotacijsko peč, dolgo nad 60 m. V teh rotacijskih pečeh bodo iz aluminijevega hidrata pridobivali glinico.

Posebne uspehe je pokazala letos 10 članska mladinska brigada »Joža Lackov, ki je od 15. februarja postavila

10 kotlov za plin ter druge naprave ter si trikrat priborila mesečno prehodno zastavo kolektiva v Strnišču, razen tega pa za zastavo Centralnega komiteja Ljudske mladine Slovenije, kot najboljša jurišna brigada v republikli. Med najboljšie brigade spada tudi brigada »Mladinski stolpi«, ki je 15 dni pred rokom postavila drugi hladilni stolp za vodo, visok 30 m. Nadalje pohvaliti montazno brigado »Boča«, ki postavlja čistilne naprave, ter montazno brigado »Elektromontaza«, ki ima največji naloge, saj mora izvršiti vsa električna montažna dela v objektih za stikalnico, usmerjevalnico in elektroizolacijo. Ta brigada, v katero so vključeni strokovnjaki zagrebškega podjetja »Elektromontaze« s tov. Gašperjem Aršičem na čelu, ima veliko in odgovorno nalogo. Strokovna sposobnost članov te brigade in njihova zavest nam jamčita, da bo delo pravočasno in strokovnjaško izvršeno. O obsežnosti elektromontažnih del nam priča okolnost, da je za proizvodnjo vsake tone aluminija potrebno 20.000 kilovatih ur električne energije; za 15.000 aluminija, kolikor bo znašala letna proizvodnja v prvi dvorani za elektralizacijo, bo torej potrebnih 300 milijonov kilovatih ur, to je toliko, kolikor je znašala leta 1938. vsa potrošnja električne energije v Sloveniji.

Z navedenimi brigadami tudj ne zaostaja brigada, ki montira cevovode

govorno nalogo. Strokovna sposobnost članov te brigade in njihova zavest nam jamčita, da bo delo pravočasno in strokovnjaško izvršeno. O obsežnosti elektromontažnih del nam priča okolnost, da je za proizvodnjo vsake tone aluminija potrebno 20.000 kilovatih ur električne energije; za 15.000 aluminija, kolikor bo znašala letna proizvodnja v prvi dvorani za elektralizacijo, bo torej potrebnih 300 milijonov kilovatih ur, to je toliko, kolikor je znašala leta 1938. vsa potrošnja električne energije v Sloveniji.

Z navedenimi brigadami tudj ne zaostaja brigada, ki montira cevovode

vala ponoči težka borba. Burja, ki je imela hitrost 100 km, je ustavljala čolne. Veter je pršil morje, da je zaplaval pogled na 10 m pred čolni. Treba je bilo mnogo naporov, da so dospeli do jadrnic in jih začeli reševati. Remorker Jugoslovanske vojne mornarice se je približal neki osamljeni jadrnici, da bi jo rešil, toda val veter je odmaknil remorker od jadrnice, tako, da ji ni mogel pomagati.

Ko so trije člani posadke s krmarjem Marinovičevim spoznali, da jim remorker ne more pomagati, so skočili v morje, kajti jadrnica se je bila napolnila z vodo. Več kot 2 uri so plavalí okoli, od katere so bili oddaljeni okrog 200 m, ter se tako rešili. Vedno močnejši in močnejši naleti burje so odtrgali 5 jadrnic od remorkerjev. Zato je bilo treba čimprej rešiti posadke. Božić in Knez z jadrnice »Jadranci«, ki se je razbila, potem ko se je odtrgala od remorkerja, sta srečno priplovila do obale po poldrugeturni borbi z valovi.

Ze je minula ponoč, borba z neurjem pa je trajala še naprej. Pratežni čoln je neudarno križaril po morju, da bi našli ostale jadrnice. Remorkerji in komandni čoln »Istranka« so odpluli celo do otoka Brača, kjer je bilo nekaj jadrnic. Člani posadke »Istranke«, posebno pa poveljnik regate Stanko Ninčević in Tonko Juršič sta rešila več posadk gotove smrti spustila sta se v borbo z burjo na navadnih čolnih. Rešenih je bilo 89 jadrnic.

Pred zoro je pripil zadnji pratežni čoln, ne da bi prinesel kake vesti o drugih jadrnicah, ki so se odtrgale. Selo okrog 11. ure je priplova v pristanišče Makarske jadrnica »Pirat« in prinesla veselo vest, da so druge jadrnice vsidrane v pristanišče na Braču. To vest je potrdil tudi hidroavion ki ga je poslala Jugoslovanska vojna mornarica na pomoč. Po 13 urni borbi z razburkanim morjem se je potopile 6 jadrnic. Njihove posadke so rešene, tako da ni bilo človeških žrtvev.

Ali smo mar pozabili na Pšato?

Pšata bo največja ljubljanska ekonomija. Ze pred več kot letom dni so sklenili merodovito Pšato preobraziti. Socialistični gospodar je dejal: tu, kjer je grmovje, naj bodo polja, kjer je močvirje, naj bodo travniki in livade. Pšata naj dokončno spremeni svoje pusto lice v štirih letih. To je bil prvi korak. Nato so prispele znanstveniki iz Ljubljane, Zagreba in Beograda, pedologi, kemiki, agronomi in drugi izvedenci ter po skoraj enoletnem delu napravili dokončen plan preobrazbe Pšate. Takole so preračunali: na Pšati bo 400 ha orne zemlje, 450 ha travnikov, ki bodo redili 689 glav goveda, 400 ha ovčij. Obilo zelenjave, sočivja in drugih živil pomenijo toliko hektari. In vse to samo za ljubljanski trg!

Načrt je treba uresničiti. Po planu bi morala spočetka dočela naproduktivna Pšata že prvo leto nekaj pridelati, drugo leto več, tretje zopet več itd. Težiče dela sloni na melioratorjih, ki morajo najprej zregulirati potok, izsušiti močvirje in zajeziti hudournike. Nato pride šele na vrsto čiščenje zemljišč, izsekavanje grmovja itd., zadnji pa kmetičji, da prerijejo ledino in posejejo. Večino dela, več kot polovico, je padlo na pleča prostovoljnega dela. No, lani so se ljubljanski prostovoljni delavci dobro obnesli. Pšata je bila vsak dan kakor mravljišče; dnevno je delalo tudi po 700 prostovoljnih delavcev. Zato so la-

ni tudi precej napravili. Melioratorji so izkopali na desetine kilometrov vodnih jarkov in tako izpolnili več kot polovico plana. Dokončno pa so pridobili okoli 15 ha novih površin, ki so letos že posejane s koruzo in nekaterimi vrstami zelenjave.

Letos bi morali očistiti in pripraviti za setev nadaljnjih 150 ha površin. Pa je nastal zastoj. Ljubljanski prostovoljci so skoraj mrknili. Namesto 700 na dan, jih pride na Pšato le še 200 na teden. Poleg teh dela še stalna brigada 130 ljudi. To pa je seveda premalo. Jasno je, da je zato plan melioracije Pšate zastal. Plan gradnje bodo sicer izpolnili, dokončali bodo remizo za poljedelske stroje, skladišče za močna krmila, upravno poslopje, sterenjake, gnojne jame in dva silosa za 140 ton kreme. Pač pa ni verjetno, da bi bil letni plan melioracije s pčilimi 200 prostovoljci na teden tudi letos končan. 150 ha orne zemlje je veliko tudi za ljubljanski trg. Mislimo, da bi na teh ornih površinah pridelali že toliko, da ne bodo več regulatorji tržnih cen tisti, ki znajo brez milosti odirati ljudi, pač pa naš ljudski, socialistični sektor poljedelstva. To je odvisno predvsem od ljubljanzetov samih. Če bo Pšata vsaj sedaj zopet postala delovno mravljišče kot lani, potem je zanesljivo da bo v bližnji bodočnosti že začela zalagati naš živilski trg!

Turnirsko tekmovanje mariborskih frontovcev v prostovoljnem delu

Velik delež pri lepševanju in gradnjah mesta Maribora so letos prevzeli mariborski frontovci. Lani so opravili milijon prostovoljnih delovnih ur, letos so se pa zavezali za 2 milijona in še 100 tisoč. Letos delajo predvsem na fizikulturnem stadionu Branika, ki bo

Hrvatskim otrokom pripravljajo v Rušah prijetno letovanje

Ze teden dni se v Rušah pripravljajo na sprejem 120 šolskih otrok iz vseh krajev Hrvatske. Kolonija je zdravstvena, t. j. za otroke, ki so slabotni zaradi preostanih bolezni in slinotno. Ob pohorskem zraku in izdatni hrani si bodo pridobili novih moči za prihodnje šolsko leto.

V zgradbi osnovne šole so hrvatskim pionirjem pripravili kar najudobnejše prenočišče, hkrati pa so tudi poskrbeli za dobro prehrano. Obroke zagotovljene preskrbe imajo že pripravljene, s svežo zelenjavo in zgodnjim sadjem pa bosta kolonijo oskrbovala državno posestvo v Vituštu in ekonomska tovarna dušika v Bezeni. Za razvedrilo pionirjem so pripravili več izletov v bližnjo okolico in na Pohorje. Domače sindikalno umetniško društvo je obljubilo, da bo pionirje razveselilo s kulturno-umetniškimi programi.

Nova tovarna v Naklem izdeluje gradbeni MATERIAL ZA MONTAŽNE HIŠE Z 8 STANOVANJI

Ze od 1. junija teče v novi tovarni montažnih zgradb, ki so jo letos zgradili v gramoznici na Polici pri Naklem, proizvodnja montažnih delov, predvsem votlakov (iz premogovnih usgskov in cimenta) ter železobetonskih okvirov. Iz teh gradbenih elementov bodo sestavljene montažne stanovanjske stavbe za naše železničarje. To tovarno je delovni kolektiv železniškega gradbenega podjetja št. 5 začel graditi še letos v februarju. Prvi delavci na tem gradbišču so delali pod najtežjimi pogoji, saj so sprva spalí, si kuhali in jedli v eni sami zasilni baraki. »Dva- in trideset let že delam po gradbiščih.« je pripovedoval višji gradbeni tehnik Franc Crnivec, »toda še nisem videl, da bi kje v tako kratkem času

zgradili veliko tovarno, stanovanjsko naselje in še mnogo drugega.« Letos bodo v »Delavnicah gradbenega materiala«, kakor se preskromno imenuje nova tovarna pri Naklem, napravili dovolj delov za 15 montažnih stanovanjskih hiš. V eni izmed njih bodo dobili udobna stanovanja tudi ljubljanski železničarji. Zaenkrat bodo v tovarni izdelovali gradbeni material za dve vrsti montažnih zgradb: za 8 in 4 stanovanja z vsemi pritiklinami in udobnostmi. Za eno stanovanjsko stavbo bodo porabili 26 vagonov cenega gradbenega materiala.

V eni izmed dveh velikih dvoran izdelujejo votlake — to je votla cementna opeka iz premogovnih usgskov naših lokomotiv. V gramoznici, kjer so začeli kopati tik pred vojno, je še dovolj gramozna za najmanj 50 let.

Za veliko stanovanjsko montažno stavbo bo potrebno približno 80 kubnih metrov votlakov, ki bodo vgrajeni v železobetonske armirane okvire. Ti okviri bodo služili tudi za okna in vrata. Letos bo tovarna pri Naklem izdelala potreben gradbeni material za 15 montažnih stanovanjskih hiš, naslednje leto pa nam bo ta tovarna omogočila zgraditev 30 osemstanovanjskih hiš.

Da se je v tej tovarni tako naglo začela proizvodnja, je predvsem zaslug iznajdljivega direktorja tov. Ivana Zagarja, ki sedaj skrbi, da je proizvodni postopek čim racionalnejši. Po njegovi zamisli bodo izdelali zelezne modele za posamezne gradbene elemente. Vendar

ne smemo pozabiti tudj ostalih delavcev tako transportne skupine z Vinikom Jambrožičem na čelu, skupine Jožeta Galica in Antona Zadnikarja, v zadnjem času pa se odključeta skupini Belokranjska Boža Hribarja in Medimurca Stefana Hajdoroviča, ki že od prvega dne v novi tovarni presegata svoje proizvodne naloge.

»Delavnice montažnih zgradb je gotovo preskromen naslov za novo tovarno stanovanjskih montažnih zgradb v Naklem

Viktor Strumbelj je mnogo pripomogel, da je začela obratovati nova tovarna pri Naklem. Povsod je bil na mestu kot instalater, klepar, ključavničar in monter

»Delavnice montažnih zgradb je gotovo preskromen naslov za novo tovarno stanovanjskih montažnih zgradb v Naklem

VREME

Vremenska napoved za terek: Se nadalje pretežno sončno vreme z naraščajočo oblačnostjo v popoldanskih urah. Temperatura brez bistvene spremembe.

POLOŽAJ NA KOREJI

Obkoljevalni manever pri Tedžonu

Mac Arthur, poveljnik sil OZN - Agrarna reforma v osvojenih pokrajinah - Daily Compass odobrava jugoslovansko stališče

Tokio, 8. jul. (United Press) Komunikacije Mac Arthurovega štaba sporoča, da so 2 do 4 severnokorejske divizije zbrane severno in vzhodno od Tedžona. Med Pjongtekom in železniško progo, ki pelje v Tedžon, so manjše ameriške sile v središčnih bojih s četami Severne Koreje.

Prezidij Ljudske skupščine Severne Koreje je sprejel danes ukaz, na podlagi katerega se odvzame v delih Južne Koreje, ki so jih zavzele severnokorejske čete, vsa zemlja južnokorejski vladi, ameriškim državljanom in veleposelnikom. Kakor poroča Tass, bo odvzeta zemlja brez odškodnine, razdeljena pa bo siromašnim kmetom in poljedelskim delavcem.

Komentator »Daily Compassa« Stone razglablja o stanju v Koreji in podarja nužno potrebo, da neki avtoritativni organ razište dejansko stanje in da zašliski ob stranki, kakor je to predlagala jugoslovanska delegacija. Stone je mnenja, da komisija ZN za Korejo nima potrebne avtoritete, ker je v njej kuomintaski delegat, in še dodaja: »Zelo koristno bi bilo za ZDA in tudi za ZN, da bi se določil organ določenega mednarodnega telesa, ki plačilo dolgov kateri koli drugi državi upravlja Velika Britanija, ki se boji razbitja šterlinskega bloka in odprta šterlinskih trgov za ameriško blago.

Spanski republikanci v Mehiki obsojajo obrekovanje jugoslovanskih španskih borcev

New York, 9. jul. (Tanjug) Znani španski republikanski borci, ki kot emigranti žive v Mehiki, so objavili 7. julija razglas španskemu narodu, v katerem ostro protestirajo proti obrekovalnim napadom vodstva KP Španije na biveše jugoslovanske prostovoljce, ki so se borili v Španiji.

Razglas so med drugim podpisali general Jose Miaja, bivši minister španske republikanske vlade in bivši član biroja CK KP Španije, Jesus Fernandes, polkovnik španske republikanske vojske, Luis Flores, dr. Inrico Jimenez in generalni sekretar splošne zveze delovnih ljudi Španije Jose Vea ter mnogi vplivni španski republikanski borci. V razglasu je rečeno med drugim: Ni mogoče trpeti, da bi borce, ki so se borili v naših rovinah, žalila neodgovorna peresa, ki zaradi svoje priljubljenosti pozabljajo na resnične koristi španske demokracije samo zato, da bi s svojo uslužnostjo pridobila tujo naklonjenost.

Protestno zborovanje slovenskih kulturnih delavcev v Trstu

Trst, 9. jul. (Tanjug) Ob 30-letnici fašističnega napada na slovensko kulturno središče v Trstu - Narodni dom, je bilo danes dopoldne na stadionu »L. maj« protestno zborovanje slovenskih tržaških kulturnih delavcev. Na zborovanju so sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo od angloameriških oblasti, da se popravijo vse krivice, storjene Slovincem, in povrne škoda, ki jo je Slovincem povzročil fašizem. Resolucija zahteva, da se vrne Slovincem vse premoženje, ki jim je bilo vzeto pod fašizmom, predvsem pa, da se jim zgradi novi slovenski kulturni dom v Trstu ter omogoči svobodni nacionalni, kulturni in gospodarski razvoj.

Dr. Jože Dekleva je imel na zborovanju govor o kulturnem in gospodarskem razvoju tržaških Slovincov od l. 1848, ko je bilo v Trstu ustanovljeno »Slovensko društvo«. Ko je govoril o sedanjih razmerah tržaških Slovincov, je dr. Dekleva poudaril, da je slovensko ljudstvo v an

v nekaj vrstah

Pariz, 8. jul. (AFP) Proti koncu prazničenja in v začetku tega tedna so bila v Franciji strahovita neurja. Velikanska škoda je bila prizadeta posebno setvi in vinogradom. Po začasni cenitvi znaša več kot 18 milijonov frankov.

Tokio, 9. jul. (AFP) General Mac Arthur je v pismu, ki ga je poslal predsedniku japonske vlade Josidai, obljubil japonsko vlado, da sme pečetiti policijsko rezervno za 45.000 oseb, pred kratkim sestavljeno obalno stražo pa za nadaljnjih 18.000 oseb. Sedanje policijske sile štejejo 125.000 oseb, obalna straža pa ima 10.000 mož.

London, 9. jul. (Reuters) Kitajska kuomintaskna vojnica ladja je prispila britanski ladji Kefalonija, ki je plula iz Haifonga v Dairen, da je pristala v nekem pristanišču na Formozu.

Tržaški otroci na letovanju v Sloveniji

Trst, 9. jul. (Tanjug) Kljub prizadevanjem tržaških informatorjev, ki bi na razne načine radi preprečili odhod tržaških otrok na letovanje v Jugoslavijo, bo v začetku prihodnjega tedna odšel iz Trsta poseben vlak s približno 800 slovenskimi otroki na letovanje v Slovenijo. Otroci bodo na letovanju do konca meseca. Odbor za letovanje otrok je s podporo Antifašistične zveze dokončal tudi vse priprave za odhod druge skupine otrok, ki bo čez tri tedne zamajala prvo skupino. Pri izbiri otrok se je odbor ravnal po socialnem in zdravstvenem stanju otrok, tako da bodo odšli v prvi vrsti revni otroci, otroci padlih partizanov in bolehnih otroci. Bolehne otroke bodo poslali v posebno kolonijo v Lescar pri Bledu.

Vsi otroci so pred odhodom zdravniško pregledani in glede na svoje zdravstveno stanje razvrščeni za letovanje v Kranju, Lescar, Ptuj ali Gornji Siskri pri Ljubljani. Stotridset dijakov slovenske tržaške srednje šole pa bo letovalo na Viču pri Ljubljani. Skupaj z otroki odpotuje tudi učiteljsko osebje, pedagoški voditelji in nadzorstveno osebje. Letos je bilo zelo veliko zanimanje za letovanje tržaških otrok v Sloveniji. Od osvojitve danes je letovalo v raznih kolonijah v Sloveniji nad 10 tisoč tržaških otrok, ki so se potem vrnil domov okrepljeni in odpočiti.

René Pleven sestavlja francosko vlado

Pariz, 8. jul. (AFP) Dosedanji minister za narodno obrambo René Pleven je dobil mandat za sestavo nove vlade.

USTANOVITEV EVROPSKE PLACILNE UNIJE

Pariz, 8. jul. Včeraj so na seji evropske organizacije za gospodarsko sodelovanje sprejeli osnutek evropske plačilne unije. Ta sklep velja za najvažnejšega, ki ga je doslej sprejela evropska organizacija za gospodarsko sodelovanje.

Evropsko plačilno unijo so ustanovili kot organ te organizacije, ki naj skrbi za urejanje plačil med državami članicami. Evropska plačilna unija uvaja v določenem obsegu avtomatični sistem, ki omogoča sleherni državi članici urediti svoje račune z vsemi drugimi državami članicami v celoti. Omogoča pa tudi multilateralni sistem, ki daje državam članicam pravico uporabiti denar katere koli države za plačilo dolgov kateri koli drugi državi članici. Operacije so avtomatične brez izrecnega pristanka katere koli države. Plačilna unija bo razen tega dajala potrebne fondse za kritje dela dolgov, ki jih dolžniki ne bi mogli plačati. Prav tako omogoča evropska plačilna unija trgovske operacije na multilateralni podlagi. Glavno načelo v trgovini je tako imenovana svobodna konkurenca.

Evropsko plačilno unijo so ustanovili na ponovno zahtevo Združenih držav Amerike, naj bi dvostranski trgovinski sistem zamenjali z večstranskim. Temu sistemu se je dolgo časa upirala Velika Britanija, ki se boji razbitja šterlinskega bloka in odprta šterlinskih trgov za ameriško blago.

Truman odredil prevzem železniške družbe

Washington, 8. jul. (AFP) Predsednik Truman je ukazal vojaškemu oblastemu ZDA, naj prevzamejo železniško družbo »Chicago Rocky and Pacific«, katere uslužbenci stavkajo že od 25. junija letos, zahtevajoč, naj se jim da za 40-urni delovni teden ista plača kot za 48-urni.

Truman je pri obrazložitvi svojega odloka izjavil, da je izdal ta odlok zaradi potrebe narodne obrambe.

Ista agencija poroča, da sindikat kmetičarjev železniške družbe »Chicago Rocky and Pacific« tudi po ukaz predsednika Trumana noče prekiniti stavke.

Letalska nesreča pri Casablanci

Casablanca, 9. jul. (AFP) Pri Casablanci je strmoglavilo danes veliko francosko potniško letalo tipa DO-3. Pri tem je bilo ubitih 23 oseb, 7 pa jih je bilo ranjenih. Do nesreče je prišlo, ko je letalo hotelo pristati na letališču v Casablanci. V višini 150 m se je zažgal eden izmed motorjev. Ko je letalo treščilo na tla, se je zažgal tudi bencinski rezervoar, tako da je 23 oseb zgorelo.

III. plenarno zasedanje odbora Fronte za ljubljansko oblast

V soboto dopoldne je bilo v Ljubljani zasedanje Oblasnega odbora Fronte za ljubljansko oblast. Referat o političnem položaju doma in po svetu je podal tov. Jože Levstik, član Izvršnega odbora OF za Slovenijo in predsednik Oblasnega odbora Fronte za ljubljansko oblast. Zatem je sekretar oblasnega odbora tov. Jože Tekavec v svojem poročilu orisal delo Fronte od zadnjega plenarnega zasedanja in nazkizal najvažnejše naloge, ki se postavljajo pred Fronto. V poročilu je med drugim navedel, da je osnovni vzrok zato, da osnovne organizacije ne dobivajo zadostne pomoči s strani okrajnih odborov Fronte v tem, da so bili dosedanja okrajni odbori OF sestavljeni iz ljudi, ki so preobremenjeni z drugimi nalogami. Tako je od skupnega števila 360 članov okrajnih IOOF, 81 članov okrajnih komitejev, 60 pa je okrajnih poverjenikov. Od skupnega števila 84 članov okrajnih sekretarijov je 32 članov biroja okrajnega komiteja. Posledica tega je, da je bilo od 1888 osnovnih frontnih organizacij v preteklem polletju (razen pred volitvami) obiskanih le 812 osnovnih odborov. K temu je treba pripomniti še to, da so ostale neobdelane predvsem oddaljene organizacije, ki so pomoči najbolj potrebne. Pri našem obisku na terenu pa smo med drugim ugotovili tudi to, da mnogi krajevni odbori OF obstojijo le na papirju in da le malo kateri v resnici opravljajo tisto funkcijo, zaradi katere so bili izvoljeni.

Poleg tega pa je začela posle opravljati preko svojega aparata, namesto da bi, kot je to potrebno, opravljali te posle preko svojih voljenih organov. Po drugi strani pa se tudi sam aparat ni poglabljal dovolj v delo osnovnih organizacij, ker so bili ti ljudje preveč zaposleni z upravno - gospodarskimi nalogami. S takim načinom dela moramo odločno prenehati, če hočemo, da bomo naloge, ki so pred nami, lahko uspešno izvedli.

Po poročilu tov. sekretarja se je razvil živahen razgovor. Posamezni govorniki so poročilo dopolnjevali s konkretnimi primeri s terena. Tov. Jaka Perovec, predsednik kmečke delovne zadruge v Smarju pri Gropuslem se je v svoji diskusiji med drugim dotaknil tudi dela naših frontnih aktivistov, ki čisto opravljajo na terenu razne eksekutorske posle, izterjavo davke, zaostale odkupe itd., ker so pač za to zadolženi s strani nadrejenih forumov, pri tem pa ne opravljajo svojega, t. j. političnega dela. Brez tolačenja naših uredb, brez političnega prepričevanja, kar je prvenstvena naloga frontnih aktivistov, ne moremo zahtevati na terenu zadovoljivih uspehov in se ne smemo čuditi, če kmečki ljudje marsikje ne razumejo naših novih uredb in če politična situacija v takih krajih večini ni zadovoljiva. Naloga aktivista je, da opravlja politično delo na terenu, vse ostale naloge, kakor so odkup itd., pa naj opravljajo ljudje iz gospodarskega aparata.

Po končanem razgovoru je bila podana razrešnica dosedanjemu Izvršnemu odboru Fronte. V sekretarijat novouvoljenega Izvršnega odbora so bili izvoljeni: tov. Jože Levstik za predsednika, Jože Tekavec za sekretarja, Franc Čehovin, Jože Zumer, Frančiška Ščurk in Jože Zakovšek za člane.

Zadruga na Viču - najboljša v Ljubljani

Ljubljanske delovne zadruge so vse razen ene - na Rudniku v enem letu, kar obstajajo, precej napredovale. V vseh se uveljavlja brigadni sistem dela, vse uvajajo norme in presejanje postavljene naloge. Tako se počasi otežajo začetni težavi in ustvarjajo pogoje za svoj hitrejši napredek. Spomnili je delovna zadruga na Viču napovedala vsem drugim delovnim zadržavam v Ljubljani tekmovanje. Večina zadržev je tekmovalne sprejela. Posebna tekmovalna komisija pri Mestnem odboru Osvobodilne fronte pa je vodila pregled nad uspehi, ki so jih dosegle posamezne zadruge v posameznih tekmovalnih točkah. Ko se je sedaj končalo prvo polletje letošnjega leta, se je tekmovalna komisija sestala in ugotovila, katera zadruga je v tem prvem razdobju dosegla največje uspehe in katera zasluži prehodno zastavico, ki jo je podaril Mestni odbor Osvobodilne fronte. Prav tako je ocenjevala delo posameznih brigad po zadržav, kajti tudi za najboljšo brigado je Mestni odbor OF podaril prehodno zastavico.

Ljubljanske delovne zadruge so vse razen ene - na Rudniku v enem letu, kar obstajajo, precej napredovale. V vseh se uveljavlja brigadni sistem dela, vse uvajajo norme in presejanje postavljene naloge. Tako se počasi otežajo začetni težavi in ustvarjajo pogoje za svoj hitrejši napredek. Spomnili je delovna zadruga na Viču napovedala vsem drugim delovnim zadržavam v Ljubljani tekmovanje. Večina zadržev je tekmovalne sprejela. Posebna tekmovalna komisija pri Mestnem odboru Osvobodilne fronte pa je vodila pregled nad uspehi, ki so jih dosegle posamezne zadruge v posameznih tekmovalnih točkah. Ko se je sedaj končalo prvo polletje letošnjega leta, se je tekmovalna komisija sestala in ugotovila, katera zadruga je v tem prvem razdobju dosegla največje uspehe in katera zasluži prehodno zastavico, ki jo je podaril Mestni odbor Osvobodilne fronte. Prav tako je ocenjevala delo posameznih brigad po zadržav, kajti tudi za najboljšo brigado je Mestni odbor OF podaril prehodno zastavico.

Tekmovalna komisija je po podrobni analizi ugotovila, da je trenutno najboljša kmečka delovna zadruga na Viču, ki ima najbolj urejeno zadržno gospodarstvo. Delo opravljajo 5 brigad, ki jih sestavlja 11 skupin. Proizvodni plan je razdeljen na brigade in je s planom seznanjen vsak zadržniški. Stirideset odstotkov zadržniških prese-

Drugo mesto si je v tekmovalju priborila delovna zadruga v Smartnem ob Savi, ki se je po svojih uspehih že zelo približala delovni zadrugi na Viču. V tej zadrugi deluje tudi najboljša ljubljanska zadržna brigada, ki jo vodi tov. Franc Zajc ml. Tretje mesto je pripadlo delovni zadrugi v Stepanji vasi, četrto pa delovni zadrugi na Ježici.

Na zadržnem zborovanju, ki je bilo večera dopoldne v dvorani kina Moskva, so po uvodnem govoru podpredsednika mestnega ljudskega odbora tov. Sitarja, ki je kratko podčrtal uspehe zadržev in minulega leta, razglasil rezultate tekmovalja in podelili delovni zadrugi na Viču prehodno zastavico za najboljšo zadrugo, tretji brigadi delovne zadruge v Smartnem pa zastavico za najboljšo brigado. Zastavico za najboljšo zadrugo je prevzel podpredsednik viske zadruge, ki je izjavil, da se bo zadruga tudi v bodoče borila za prvenstvo. Vendar pa viski zadržniški ne bodo nevoščljivi nobeni drugi zadrugi, če jih bo prekosila in jim vzela zastavico. Vodja najboljših brigad tov. Franc Zajc ml. pa je ob prevzemu zastavice napovedal vsem brigadam tekmovanje. Zbrani zadržniški so toplo pozdravili predstavnika obeh zadržev, nato pa so poslali mestnemu komiteju in tov. Marinku pozdravno resolucijo. Siedil je kratek kulturni program.

PARTIZANSKI TABOR V SOSTREM

Velik partizanski tabor bo ob osmi obletnici ustanovitve I. SNOUB »Toneta Tomšiča« v nedeljo 16. julija 1950 ob 10. uri v Sostrem pri Ljubljani. Pozivamo, da se tabora udeležijo vsi bivši borci Tomšičeve brigade, svojci padlih Tomšičevcev, borci XIV. divizije in drugih brigad ter ostali člani Zveze borcev in drugih množičnih organizacij. Spored bo naslednji: 1. Ob 10. uri miting z govori vodilnih predstavnikov in kulturnim sporedom. 2. Partizansko kosilo iz kotla. 3. Prosta zabava - vmes kulturni spored. Ker bo kosilo iz kotla, prosimo udeležence, da prinesejo s seboj posodo in žlico. Glavni odbor Zveze borcev NOV Slovenije

Boj Slovenskega gledališča v Trstu

Pravkar zaključuje tržaško gledališče svojo peto sezono, a je še vedno brez svojega gledališkega hrama v Trstu. Saj se je ob njegovem gostovanju pred nekaj meseci nekaj pisalo o tem vprašanju, tudi marsikakšno manifestativno besedo smo rekli ob tisti priložnosti, čeprav se je na drugi strani zgodilo to, da o gostovanju in Ljubljani ni bila napisana nobena kritika ne v dnevnih ne v kakšni reviji, dasi bi to pomostno zaslužilo Slovensko narodno gledališče iz Trsta iz umetniško in narodnokulturnih ozirov. Kdor ima priliko, da se na lastne oči prepriča, v kakšnih okoliščinah morata ustvarjati tržaški režiser in igralce, nič nam za scenograf, se mora še bolj začuditi umetniški ravni tega gledališča, kakor se je izpričala pri gostovanju v Ljubljani. Hkrati pa ravno primerjava okoliščin in umetniške ravni dokazuje, da bi umetniška vissen mogla znatno zrasti, če bi imela gledališka družina svoj stalni in moderno urejeni gledališki hram v Trstu. Mimo tega vprašanja ne more noben Slovenec in Jugoslovan, ki se zaveda pomembnosti gledališke umetnosti tako v družbenem kakor v narodnem smislu, ki je morda na tržaškem ozemlju vprito okoliščini, v katerih živi naše ljudstvo tam, se vznehati.

hrama. To protislovje je naravnost groteskno. Opazil ga je pred meseci tudi znani italijanski gledališki zgodovinar in rektor Gledališke akademije v Rimu Silvio D'Amico, ko je v nekem članku opozarjal Italijane na stvar, ker nimajo v Trstu nobenega stalnega gledališča. Edina stalna gledališka družina je neitalijanska in »igra v nekem neznanem jeziku.« Pri tem je seveda mislil na SNG. Res, srmatno bi bilo, če bi gospod Silvio D'Amico ne vedel, da igra to edino stalno gledališče v Trstu v slovenskem jeziku, v jeziku Prešerna, Cankarja in Zupanciča, ki jih italijanska kulturna javnost dobro pozna po raznih prevodih in študijah, še bolj srmatno pa je zanj, da ga omalovažuje, taji in s tem žali, ko prav dobro vé zanj. Neki drug Italijan, ki se je spotalnik ob SNG v Trstu, si je pomagat na genialnejši način. Da bi ne bilo treba napisati, da igrajo naši igralci v slovenskem jeziku, je napisal, da igrajo v »Titovem jeziku«. Ne vem, ali je bil kominfornist ali reaktor, jasno je le eno, da sta se oba z »demokristjanskoe usmerjenim D'Amicom v tem primeru razgallila kot šovinista. Slovenski gledališki kolektiv je pisal Silviju D'Amico pismo, da ga ponovno opozori, da igra edino stalno gledališče v Trstu v slovenskem jeziku in da je ta edina stalna gledališka ustanova Trsta brez stalnega gledališkega poslopa. Gospod Silvio D'Amico seveda ni odgovoril. Morda pa se je vendarle malo zamislil, če mu šovinistična žilica ni pretokljala »manševništvu«. To se bo videlo v bodočem pregledu svetovnega gledališki ga baje pripravljajo v Rimu.

Nedavno je gostovalo v Trstu znano angleško gledališče Old Vic, katerega član je bil nekaj let znameniti režiser in igralec Olivier, ki ga poznamo pri nas po filmu »Hamlet«. V gledališču Verdi so dvakrat igrali Shakespeareovo komedijo »Kar hočete«. Predstava je bila izvrstna. Uprava in kolektiv SNG v Trstu sta jim poslala pozdravno pismo, hkrati pa jih opozorila, da oni kot tužji smejo igrati v središču mesta v prostornem gledališkem hramu, medtem ko naši kot domačini ne smemo. Pred angleškim gledališčem, za katerega je res škoda, da ga nismo videli tudi pri nas, je gostovala v Trstu dujaška opereta. Gostovanje se je ponesrečilo zaradi povprečnosti in menja tudi zavoljo slabe opreme, močnejše pa tudi zaradi sporeda. »Grofica Marica«, »Dezela smehljajca« in »Vesela vdova« niso več mikavne niti za tržaške gledalca. Vse to za nas ni vzgornj, zanimivo je le, da je povprečna nemška opereta našla milost pri mestni upravi in dobila gledališče na voljo. domače SNG pa se bje že pet let za to pravico, pa naliati povsod na gluha ušesa.

dobiti, čeprav so smeli Slovenci igrati v njem že 1880. leta. Je to v skladu z demokratičnimi načeli in s kulturnostjo? Pod maheho, habsburško Avstrijo, smo lahko igrali v gledališču Fenice, danes pa nam novodobni demokratski STO ne dovoljuje... SNG v Trstu je v zadnjih petih letih igralo Shakespeara, Molièra, Goldonija, Hellmannovo in druge. Ali so ta imena premalo reprezentativna, ali so morda tudi Shakespeara, Molièra in Goldoni »titoni«, v katere se tako radi zaletavajo šovinisti, reaktorjari in kominformisti? »Nekaj je gnilega v deželi tržaški!« bi vzkičnil Hamlet, če bi vse to vedel.

Na Reki že več let igra italijansko Narodno gledališče skupaj s hrvaškimi. Režiser Ramous in igralec Della Noce sta dobila v pretekli sezoni republike nagrade. Tako je prava narodno-kulturna politika in taka je naša, kar zgornji dejstvi dovolj zgornjo izpričujeta. Ne pričata le za našo demokracijo na tem področju, marveč tudi za našo internacionalnost. Uspehe italijanskega gledališča na Reki, ki uživa državno podporo, kakor ostala naša gledališča, sta nedavno zabeležili tudi dve italijanski gledališki reviji. V »Il Dramma« z dne 1. junija 1950, št. 110, piše med drugim o tem angleška novinarka Viola Ellis, prav tako pa omenja isto dejstvo še revija »Spartico« v junjski številki. Obe reviji imata v Italiji velik ugled. Ali bi ne bilo prav, da bi se tisti činitelji, ki nocojo dovolj SNG v Trstu, da bi vsaj od časa do časa moglo nastopati v enem izmed malo ali pa skoraj nič izrabljenih tržaških hramov Talije, zamislili pred našo posledno demokratično gledališko politiko, ki sta jo s svojima beležkama potrdili dve ugledni italijanski reviji? V eni izmed njih sodeluje od časa do časa tudi Silvio D'Amico. Gospod pro-

fesor je pozabil na zelo važno gledališko, kulturno pa tudi politično dejstvo: nedaleč od Trsta, na Reki, obstaja stalno italijansko gledališče, ki igra med drugim tudi Goldonijeva »Laznika«, Machiavellijeva »Mandrakol«, »Kobilice« od Hellmannove - torej mednarodni umetniški spored. Gledališče je republiško, ne zasebno, da bi ga morali gnotno podpirati iz Italije... Ali nima SNG v Trstu pravice do istih ugodnosti in podpor od uprave STO, saj je slovenskega življa v Trstu precej, več kakor italijanskega na Reki?...

Položaj in boj SNG v Trstu nam ne sme biti malo važna ali celo postranska zadeva. Sprčo dogodkov, ki se vrste v svetovni politiki in ki silijo tržaško vprašanje spet v ospredje, se moramo ponovno in to s posredno odločitvijo zavzeti za to gledališče ter mu preskrbeti v Trstu gledališki hram, ki mu bo omogočal polnoverden umetniški razvoj, ki je sedaj zaradi neznanosti razer nekoliko zastal. Naša skrb ne sme biti le slovensko gledališče v Trstu, marveč umetniško pomembno slovensko gledališče, ki je tem bolj važno ravno na področju, kjer se stekajo in drgnejo razni mednarodni politični narodni in kulturni tokovi. Tako kakor je sedaj, je Trst eno naših najbližjih kulturnih vzmetišč v svet. Poslanstvo SNG v Trstu ni zgolj narodno-lokalno, marveč je v najvišji meri tudi umetniško. Zato pa mu je treba ustvariti vse tiste pogoje, ki so za to potrebni. Njegova kulturna in umetniška pomembnost ni nič manjša od matičnega gledališča, v narodnem smislu pa je še večja, ker dela na ozemlju, kjer naš življenjski stiskajo in zatirajo že stoletja. Toda nanj ne smemo gledati le ozko rodoljubno. Vsi mur vzora biti jasno, da mora biti SNG zornata umetniško-narodna

Dr. Bratko Kreft.

